

ЗАВХАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Нийгмийн даатгалын сангийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: **ЗАА/2024/50/НА-СТА-ТШЗ**

Цахим хуудас: www.audit.mn
Улиастай сум
2024 он

Дарга,
тэргүүлэх аудитор: Д.Бат-Ундраа
Утас: 99993365 Цахим хаяг: Bat-Undraa@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Х.Болдбаатар
Утас: 99105506 Цахим хаяг: BoldbaatarH@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: Г.Заяа
Утас: 90088028 Цахим хаяг: zayag@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Нэг. Хараат бус аудиторын дүгнэлт /Баталгаажсан хувийг оруулах/

**ЗАВХАН АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

81090 Уластай, Завхан аймаг
Утас/Факс: 7046-36-12
И-мэйл: zavkhan@audit.gov.mn

АЙМГИЙН НИЙГМИЙН
ДААТГАЛЫН ГАЗРЫН
ДАРГА С.НЯМЖАВ-д

2024-03-19 № 256

танай _____ -ны № _____ -т

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны дагуу аймгийн Нийгмийн даатгалын сангийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Аймгийн Нийгмийн даатгалын сангийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тайлант онд аймгийн Нийгмийн даатгалын сан нь 38,145.5 сая төгрөгийн нийгмийн даатгалын шимтгэлийн, 323.0 сая төгрөгийн татварын бус орлого төвлөрүүлэн, 61,355.6 сая төгрөгийн санхүүжилтийн орлого авснаар нийт 99,824.0 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлэн, 88,962.7 сая төгрөгийг нийгмийн даатгалын тэтгэвэр тэтгэмжид, 6,364.3 сая төгрөгийг НДЕГ-т төвлөрүүлэн, 1,397.5 сая төгрөгийн аймгийн Нийгмийн даатгалын хэлтсийн /тухайн үеийн нэршлээр/ үйл ажиллагааны зардалд зарцуулсан байна.

Аудитын гол асуудал

Аймгийн Нийгмийн даатгалын сангийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитаар аймгийн Нийгмийн даатгалын хэлтсийн /тухайн үеийн нэршлээр/ цалингийн нэмэгдэл, авлагын бүртгэлтэй холбоотой 25.1 сая төгрөгийн зөрчил илэрсэн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Нийгмийн даатгалын ерөнхий газраас тайлант онд 2017-2022 оныг дуусталх хугацааны тэтгэврийн тогтоолт, олголтод хийсэн хяналт шалгалтаар 57 иргэнтэй холбоотой 488.7 сая төгрөгийн тэтгэвэр илүү олгосон зөрчлийг илрүүлэн төлбөрийн акт тогтоосны барагдуулалт 30 хувьтай байна.

Мөн аймгийн Санхүүгийн хяналт дотоод аудитын албанаас тайлант онд 2020-2022 оныг дуусталх хугацааны тэтгэмжийн тогтоолт, олголт, хэлтсийн үйл ажиллагааны төсвийн зарцуулалтад хийсэн хяналт шалгалтаар 27 иргэнтэй холбоотой 9.6 сая төгрөгийн тэтгэмж илүү олгосон, төсвөөс 3.4 сая төгрөгийг үрэлгэн зарцуулсан зэрэгтэй холбоотой төлбөрийн акт тогтоосны барагдуулалт 95 хувьтай байна.

Аймгийн Нийгмийн даатгалын хэлтсийн /тухайн үеийн нэршлээр/ хяналт шалгалт, дотоод аудитын тасгаас 2017-2022 оныг дуусталх хугацааны тэтгэврийн тогтоолт, олголтод хийсэн хяналт шалгалтаар 30 иргэнтэй холбоотой 67.3 сая төгрөгийн тэтгэвэр илүү олгосон зөрчлийг илрүүлэн төлбөрийн акт тогтоосны барагдуулалт 28 хувьтай байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Д.БАТ-УНДРАА

Хоёр. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

/Мянган төгрөгөөр/

	Үзүүлэлт	2022.12.31	2023.12.31
Санхүүгийн байдлын тайлан			
	Эргэлтийн хөрөнгийн дүн	8,654,946.4	10,989,149.4
	Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн	387,641.1	309,846.9
	Нийт хөрөнгийн дүн	9,042,587.4	11,298,996.3
	Нийт өр төлбөрийн дүн	81,071.3	554,150.6
	Цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	8,961,516.1	10,744,845.7
	Өр төлбөр, цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	9,042,587.4	11,298,996.3
Санхүүгийн үр дүнгийн тайлан			
	Үйл ажиллагааны орлогын дүн	87,887,497.0	98,581,494.8
	Үйл ажиллагааны зардлын дүн	88,324,754.6	96,781,134.6
	Үйл ажиллагааны үр дүн	-437,257.6	1,800,360.2
	Үйл ажиллагааны бус үр дүн		
	Үйл ажиллагааны нийт үр дүн	-437,257.6	1,800,360.2
Цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан			
	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	9,398,773.7	8,944,485.5
	Тайлант оны үр дүн	-437,257.6	1,800,360.2
	Эцсийн үлдэгдэл	8,961,516.1	10,744,845.7
Мөнгөн гүйлгээний тайлан			
	Үйл ажиллагааны мөнгөн орлогын дүн	89,439,923.3	99,824,030.4
	Үйл ажиллагааны мөнгөн зарлагын дүн	88,876,313.9	96,724,598.2
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	4,844,986.6	5,408,596.0
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	5,408,596.0	8,508,028.2
Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан			
	Нийт зарлага ба цэвэр зээлийн дүн	77,230,165.1	90,283,346.3
	Урсгал зардал	77,230,165.1	90,283,346.3
	Төвлөрүүлэлт	11,023,286.0	6,364,334.8
	Зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр	37,111,947.4	47,625,716.4
	Улсын төсвөөс санхүүжих	13,348,010.1	15,787,669.8
	Нийгмийн даатгалын сангаас санхүүжих	23,706,722.3	31,583,340.9
	Төсөвт байгууллагын үйл ажиллагаанаас		254,705.7

Гурав. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 25,041.6 мянган төгрөгийн алдаа¹ илэрснийг таслан зогсоож, дахин давтан гаргуулахгүйн тулд зөвлөмж хүргүүллээ.

3.1 Төлбөрийн акт өгөгдөөгүй.

3.2 Албан шаардлага өгөгдөөгүй.

3.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Нягтлан бодох бүртгэлтэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

1. Он дамжсан 4,484.7 мянган төгрөгийн авлагын үлдэгдлийг барагдуулах ажлыг зохион байгуулаагүй байна.
2. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан шат, зам барих ажлын гүйцэтгэл 13 хувьтай байхад санхүүжилтийн 19,289.9 мянган төгрөгийг бүрэн олгож Засгийн газрын 2023 оны 278 дугаар тушаалаар батлагдсан "Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээг төлөвлөх, санхүүжүүлэх, хянах, тайлагнах журам"-ын 4.3 дахь заалтыг зөрчсөн. Уг санхүүжилтийг санхүүгийн тайланд авлагаар тусгаагүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

1. Он дамжсан 4,484.7 мянган төгрөгийн авлагын үлдэгдлийг барагдуулах ажлыг зохион байгуулах, барагдаагүй тохиолдолд шүүх болон эрх бүхий байгууллагын шийдвэрийг үндэслэн данснаас хасах
2. Хөрөнгө оруулалтын ажлын санхүүжилтийг олгохдоо Засгийн газрын 2023 оны 278 дугаар тушаалаар батлагдсан "Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээг төлөвлөх, санхүүжүүлэх, хянах, тайлагнах журам"-ыг мөрдөж ажиллах, гэрээний хугацаанд гүйцэтгэгч компаниар ажлын тоо хэмжээнд тусгагдсан ажлыг хийлгэн ашиглалтад хүлээж авах
3. Төсвийн хөрөнгийг зарцуулахдаа "Төсвийн байгууллагын дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн журам"-ын 6.3-д "Байгууллага бараа, ажил үйлчилгээг нийлүүлсэн боловч төлбөрийг хараахан аваагүй үед төлөгдөөгүй дүнгээр авлага хүлээн зөвшөөрнө" гэж заасныг баримталж ажиллах

2. Хууль тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

1. Удирдлага нь 2022 онд аймгийн Засаг даргын шийдвэрээр үр дүнгийн урамшуулал авсан боловч тайлант онд НДЕГ-ын даргын шийдвэрээр өмнөх оны үр дүнгийн урамшуулал 1,088.7 мянган төгрөгийг давхардуулан авсан байна.
2. Шаардлага хангаагүй ажилтанд 178.3 мянган төгрөгийн түлээ нүүрсний хөнгөлөлт олгосон байна.

Өгсөн зөвлөмж:

1. Аймгийн Засаг даргаас болон НДЕГ-аас ирсэн шийдвэрийн дагуу нэг ажлын үр дүнгээр урамшуулал давхардуулан авч төсвийн хөрөнгийг үрэлгэн зарцуулдаг зөрчлийг таслан зогсоох
2. Засгийн газрын 2019 оны 6 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Төрийн албан хаагчид нөхөх төлбөр олгох журам”-ын 8.3-д “Ердийн галлагаатай сууцанд амьдардаг төрийн албан хаагчид өвлийн улирлын түлш худалдан авах зардлын зохих хэсгийг байгууллагаас нөхөн олгож болно” гэж заасныг мөрдөн ажиллах
3. Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.4-д “Аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага, нягтлан бодогч нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээний шат дамжлага, аж ахуйн үйл ажиллагааны хүрээнд гарсан хөрөнгө, эх үүсвэрийн хөдлөл, өөрчлөлт бүрийг анхан шатны баримтад бичгээр болон цахимаар бичилт хийж баталгаажуулна” гэж заасныг мөрдөж ажиллах

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		/мянган төгрөгөөр/ Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Дүн												

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		/мянган төгрөгөөр/ Үүнээс				Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
							Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Удирдлага нь 2022 онд аймгийн Засаг даргын шийдвэрээр үр дүнгийн урамшуулал авсан байтал тайлант онд НДЕГ-ын даргын шийдвэрээр үр дүнгийн урамшуулал илүү тооцож авсан	1	1,088,657					1	1,088,657				
Авлагын үлдэгдлийг барагдуулах ажлыг зохион байгуулаагүй	1	4,484,703.5					1	4,484,703.5				
Гэрээт ажлын гүйцэтгэл 13 хувьтай байхад санхүүжилтийг бүрэн олгосон.	1	19,289,863					1	19,289,863				
Дүн	3	24,863,223.5					3	24,863,223.5				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Дүн								
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Шаардлага хангаагүй ажилтанд түлээ нүүрсний хөнгөлөлт олгосон.	1	178,333					1	178,333
Дүн	1	178,333					1	178,333

АУДИТЫН ХУРААНГУЙ ТАЙЛАНГ

ХЯНАСАН:

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Д.БАТ-УНДРАА

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР:

Х.БОЛДБААТАР

БОЛОВСРУУЛСАН:

АХЛАХ АУДИТОР:

Г.ЗАЯА

Огноо: 2024-03-20